

Міністерство освіти і науки України
Бердянський державний педагогічний університет
Кафедра економіки, підприємництва та фінансів

Затверджую

Голова приймальної комісії, ректор

І. Т. Богданов

Протокол № 4

«27» березня 2019 р.

ПРОГРАМА

вступного фахового випробування

з дисципліни

«Основи економічної теорії»

Освітній ступінь: бакалавр зі скороченим терміном навчання (прийом на перший курс) або з нормативним терміном навчання (прийом на другий (третій) курс) на базі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста)

Спеціальність: 051 Економіка

072 Фінанси, банківська справа та страхування

073 Менеджмент

076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Мета вступного фахового випробування з дисципліни «Основи економічної теорії» для вступу на здобуття освітнього ступеня бакалавр: з'ясувати рівень теоретичних знань та практичних навичок вступників, яких вони набули під час навчання на освітньо-кваліфікаційному рівні молодшого спеціаліста з метою формування рейтингового списку та конкурсного відбору вступників на навчання за освітнім ступенем бакалавра спеціальностей 051 Економіка, 072 Фінанси, банківська справа та страхування, 073 Менеджмент, 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність в межах ліцензованого обсягу спеціальності.

Форма фахового випробування - тестування

Тест – це завдання стандартної форми, виконання якого дає можливість виявити рівень сформованості знань, умінь, навичок.

Загальна кількість завдань тесту - 90.

Час виконання тестових завдань – 180 хвилин.

Екзаменаційний тест з основ економічної теорії складається із завдань двох форм:

1. Завдання з вибором однієї правильної відповіді (№ 1–85). Завдання складається з основи та чотирьох варіантів відповіді, з яких лише один правильний.

2. Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю (№ 86–90).

Приклад тестового завдання

35. До нематеріальних потреб належать потреби в:

1. одязі, житлі;
2. послугах освіти, медицини;
3. продуктах харчування, автомобілях;
4. правильна відповідь не наведена.

86. ВВП - це

Вимоги до відповіді вступника

Під час тестування вступник повинен показати:

- а) чітке знання означень, економічних понять, термінів, формулювань правил, передбачених програмою;
- б) вміння точно і стисло висловити думку в усній і письмовій формі, використовувати відповідну символіку;
- в) наявність умінь і навичок, передбачених державними стандартами, вміння застосовувати поняття, методи і факти при розв'язуванні практичних задач і вправ.

**Перелік дисциплін (тем), що виносяться на фахового вступного
випробування:**

1. Основи економічної теорії

2. ЗМІСТ ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

Тема 1. Загальні поняття економічної теорії

1. Предмет, структура, функції і методологія економічної теорії.
2. Виробництво і економіка
3. Ресурси і фактори виробництва.
4. Економічні системи, їх основні типи.
5. Проблема виробничих можливостей і ефективності економіки.

Тема 2. Економічна теорія товару та грошей

1. Товар та його властивості.
2. Теорія граничної корисності.
3. Гроші, їх сутність та основні функції.
4. Інфляція: сутність, причини та наслідки.

Тема 3. Власність та її роль в економіці

1. Сутність власності як економічної категорії.
2. Види форм власності.
3. Види організаційних форм підприємств.

Тема 4. Основи теорії попиту та пропозиції

1. Принцип раціональності в оцінці поведінки мікроекономічного суб'єкту.
2. Дія ринкового механізму.
3. Фактори, що впливають на зміну попиту та пропозиції.
4. Поняття еластичності. Види коефіцієнтів еластичності.
5. Контроль держави над цінами.
6. Виграш споживача і виграш виробника.

Тема 5. Основи теорії поведінки споживача

1. Класифікація благ.
2. Споживацькі переваги.
3. Залежність попиту від доходу. Криві Енгеля.
4. Бюджетні обмеження.
5. Вибір споживача.
6. Умови максимізації корисності споживача.

Тема 6. Конкурентні ринки

1. Типи ринкових структур.
2. Правило випуску продукції.
3. Поняття ринку досконалої конкуренції.
4. Визначення оптимального обсягу виробництва досконало конкурентної фірми в короткостроковому та довгостроковому періодах.

5. Сутність монополістичної конкуренції.
6. Визначення ціни і обсягу виробництва монопольно конкурентної фірми на короткостроковий та довгостроковий періоди.

Тема 7. Неконкурентні ринки

1. Поняття олігополії.
2. Моделі поведінки фірм-олігополістів.
3. Ціноутворення за принципом «витрати плюс».
4. Визначення чистої монополії.
5. Бар'єри для вступу в галузь.
6. Визначення оптимальної ціни та обсягу виробництва.
7. Показники монопольної влади.

Тема 8. Недоліки ринкової системи

1. Поняття зовнішніх впливів.
2. Негативні зовнішні ефекти.
3. Позитивні зовнішні ефекти.
4. Способи корекції труднощів на ринку.
5. Теорема Коуза.
6. Суспільні блага. Проблема «безбілетника».

Тема 9. Макроекономічні показники та методи їх вимірювання

1. Макроекономічні суб'єкти та їх взаємодія.
2. Проста та повна моделі кругообігу продуктів і доходів.
3. Поняття валового внутрішнього продукту (ВВП) та валового національного продукту (ВНП).
4. Методи обчислення ВНП (ВВП).
5. Номінальний та реальний ВНП (ВВП).
6. ВНП та чистий економічний добробут.
7. Система пов'язаних макроекономічних показників.

Тема 10. Макроекономічна рівновага

1. Класична теорія макроекономічної рівноваги.
2. Кейнсіанський аналіз споживання та заощадження.
3. Проблема рівноваги інвестицій та заощаджень.
4. Модель кейнсіанського хреста.
5. Поняття інвестиційного мультиплікатора.
6. Парадокс ощадливості.
7. Сукупний попит (AD). Цінові та нецінові фактори, що визначають сукупний попит.
8. Сукупна пропозиція (AS). Цінові та фактори, що визначають сукупну пропозицію.
9. Рівновага в моделі «сукупний попит – сукупна пропозиція».

Тема 11. Кон'юнктурні коливання економіки

1. Природа і специфіка циклічності економічної динаміки.
2. Класифікація основних макроекономічних змінних відповідно до їх циклічних властивостей.
3. Антикризова політика держави.

Тема 12. Зайнятість та соціальний захист населення

1. Ринок робочої сили.
2. Поняття та види безробіття.
3. Втрати від безробіття та його причини.
4. Закон Оукена.
5. Поняття соціальної справедливості.
6. Поняття бідності.
7. Показники рівня життя населення.

Тема 13. Фіскальна та монетарна політика держави

1. Сутність податково-бюджетної політики.
2. Мультиплікатори фіскальної політики.
3. Дискреційна і недискреційна фіскальна політика.
4. Державний бюджет та державний борг.
5. Структура грошової маси. Грошові агрегати.
6. Депозитний та грошовий мультиплікатори.
7. Сутність монетарної політики держави.

Тема 14. Грошовий та фіскальний аспекти інфляції

1. Причини, типи і форми проявлення інфляції.
2. Взаємозв'язок інфляції та безробіття: крива Філіпса.
3. Антиінфляційна політика держави.

Тема 15. Зовнішня торгівля та зовнішньоекономічна політика держави

1. Міжнародний поділ праці.
2. Поняття міжнародної торгівлі. Платіжний баланс.
3. Теорії абсолютних та відносних переваг.
4. Сучасні концепції міжнародної торгівлі.
5. Сутність та інструменти зовнішньоторговельної політики.
6. Економічні наслідки впровадження обмежень у зовнішню торгівлю.
7. Валютна система.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Час виконання тестових завдань – 180 хвилин.

Екзаменаційний тест складається із 90 завдань, з яких – 85 тестів закритого типу (з альтернативними вибірковими відповідями в 4-х варіантах) та 5 тестів відкритого типу (самостійна відповідь на питання, на утворення логічних пар, на визначення термінологічних понять, написання міні-творів, есе та інших форм творчої роботи).

Від 1-го до 85-го завдання за кожен правильну відповідь нараховується 2 бала.

Кількість правильних відповідей за тестові питання	Бал за 200-бальною шкалою оцінювання	Кількість правильних відповідей за тестові питання	Бал за 200-бальною шкалою оцінювання
0	0	43	86
1	2	44	88
2	4	45	90
3	6	46	92
4	8	47	94
5	10	48	96
6	12	49	98
7	14	50	100
8	16	51	102
9	18	52	104
10	20	53	106
11	22	54	108
12	24	55	110
13	26	56	112
14	28	57	114
15	30	58	116
16	32	59	118
17	34	60	120
18	36	61	122
19	38	62	124
20	40	63	126
21	42	64	128
22	44	65	130
23	46	66	132
24	48	67	134
25	50	68	136
26	52	69	138
27	54	70	140

28	56	71	142
29	58	72	144
30	60	73	146
31	62	74	148
32	64	75	150
33	66	76	152
34	68	77	154
35	70	78	156
36	72	79	158
37	74	80	160
38	76	81	162
39	78	82	164
40	80	83	166
41	82	84	168
42	84	85	170

Від 86-го до 90-го завдання за кожну відповідь нараховується від 0 до 6 бала в залежності від повноти відповіді.

4,6 – 6 балів – завдання виконано повністю, відповідь обґрунтовано, висновки та пропозиції аргументовано і оформлено належним чином.

3,1 – 4,5 балів – завдання виконано повністю, але допущено незначні неточності у розрахунках або оформленні; або при належному оформленні завдання виконано не менш ніж на 80%.

1,6 – 3 балів – завдання виконано менш ніж на 60%, за умови належного оформлення; або не менш ніж на 80% якщо допущені незначні помилки у розрахунках або оформленні.

0 – 1,5 балів – завдання виконано менш ніж на 40%, без належного оформлення, зі значними помилками у розрахунках або оформленні.

Отже, за 5 тестів відкритого типу вступник може набрати від 0 до 30 балів.

Остаточна конкурсна оцінка (**КО**) за 200-бальною шкалою (від 0 до 200) формується за формулою:

$$\mathbf{КО = 3Т + ВТ,}$$

де **3Т** – бали за виконання тестів закритого типу (див. таблицю); **ВТ** – бали за виконання тестів відкритого типу (від 86-го до 90-го).

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Економічна теорія: Політична економія: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – К. : Знання, 2010. – 631 с
2. Основи економічної теорії: Підручник: У 2кн.Кн.1 Суспільне виробництво. Ринкова економіка/ Ю.В. Ніколенко, А.В. Демківський, В. А. Євтушевський За ред. Ю.В. Ніколенка.-2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Либідь, 1998. – 278с.: Либідь, 2008.- 278с.
3. Основи економічної теорії: Підручник: У 2-х кн. Кн.2: Підприємництво, маркетинг, менеджмент. Відтворення в національному та світовому господарстві/ Ю.В. Ніколенко, М.М. Діденко. А.В. Шегда та ін./ За ред. Ю.В. Ніколенка.-2-ге вид.,перероб. і доп.- К.: Либідь, 2008.- 272с.
4. Экономическая теория: Учебник/ С.В. Мочерный, В.К.Симоненко, В.В. Секретарюк, А.А.Устенко;Под ред. С.В. Мочерного .- 2-е изд.. испр. и доп - К.: О-во «Знання» КОО, 2013. -662с.
5. Ватаманюк З., Панчишин С., Ватаманюк О., Пыкулик.О. Вступ до економічної теорії. Курс лекцій . Вид. друге, доповнене. - Львів: «Новий світ – 2000», 2011.-408с..
6. Мочерний С.В. Економічна теорія: Посібник.- К.: Видавничий центр «Академія»,2009.-656с.(Альма-матер).
7. Мочерний С.В., Устенко О.А. Основи економічної теорії: Навчальний посібник. – 2-е вид., доповн. – К.: Академія, 2011. – 504с.
8. Основи економічної теорії: Підручник. У 2-х кн. Кн. 2.: Підприємництво, маркетинг, менеджмент. Відтворення в національному та світовому господарстві / Ю.В. Ніколенко, М.М. Діденко, А.В. Шегда та ін. – К.: Либідь, 2009. – 272с.